

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Inre säkerhet | Inrikesministeriets publikationer 2021:26

Utredning om trygghetskänslan hos personer som hör till sårbara grupper

Inrikesministeriets publikationer 2021:26

Utredning om trygghetskänslan hos personer som hör till sårbara grupper

Inrikesministeriet Helsingfors 2021

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Inrikesministeriet

© 2021 författare och inrikesministeriet

ISBN pdf: 978-952-324-555-6

ISSN pdf: 2490-077X

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2021

Utredning om trygghetskänslan hos personer som hör till sårbara grupper

---

Inrikesministeriets publikationer 2021:26		Tema	Inre säkerhet
Utgivare	Inrikesministeriet		
Språk	svenska	Sidantal	31

Referat

År 2020 bereddes vid inrikesministeriet en redogörelse för den inre säkerheten vars mål är att säkra att Finland i framtiden är ett allt tryggare land för alla människor och människogrupper. Som ett led i beredningen av redogörelsen genomförde inrikesministeriet en enkät som riktades till vissa befolkningsgrupper som bedömdes vara i den mest utsatta ställningen. Syftet med enkäten, som genomfördes med hjälp av tjänstedesign, var att utreda trygghetskänslan hos de olika grupperna och att finna ett människoorienterat perspektiv i utvecklingen av framtidens tjänster. De som besvarade enkäten hade både goda och dåliga erfarenheter av säkerhetsmyndigheterna, men förtroendet för myndigheterna var i regel på en god nivå. Av de säkerhetsincidenter som respondenterna råkat ut för lyftes fram i synnerhet erfarenheter av diskriminering och trakasserier. I framtiden önskades av myndigheterna i synnerhet lättillgängliga tjänster med låg tröskel. Utifrån utredningen rekommenderas att man

1. måste satsa på det förebyggande säkerhetsarbetet och främjandet av den totala välfärden
2. måste ingripa i diskriminering och främja likabehandling på ett effektivt sätt
3. vid planeringen av verksamheten bör beakta behoven hos människor i utsatt ställning
4. bör utveckla interna utbildningar utifrån materialet
5. måste upprepa enkäten för att få jämförande material
6. bör utvidga utredningens perspektiv
7. bör stärka samarbetet med olika forskningsaktörer.

Nyckelord inre säkerhet, likabehandling, jämlikhet, tjänstedesign, sårbara grupper, säkerhetsmyndigheter, trygghetskänsla, förtroende för myndigheterna, sårbarhet, säkerhet och trygghet, myndigheter

---

ISBN PDF	978-952-324-555-6	ISSN PDF	2490-077X
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

---

URN-adress <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-555-6>

Selvitys haavoittuviin ryhmiin kuuluvien turvallisuuden kokemuksista

Sisäministeriön julkaisu 2021:26		Teema	Sisäinen turvallisuus
Julkaisija	Sisäministeriö		
Kieli	ruotsi	Sivumäärä	31

Tiivistelmä

Sisäministeriössä valmisteltiin v. 2020 sisäisen turvallisuuden selontekoa, jonka tavoitteena on varmistaa, että Suomi on tulevaisuudessa entistä turvallisempi maa kaikille ihmisille ja ihmisryhmille. Osana selonteon valmistelua sisäministeriö toteutti kyselyn valituille haavoittuvimmassa asemassa arvioituiksi oleville väestöryhmille. Palvelumuotoilun menetelmin toteutetun kyselyn tavoitteena oli selvittää eri ryhmien turvallisuuden kokemuksia ja löytää ihmislähtöinen näkökulma tulevaisuuden palveluiden kehittämiseen. Vastaajilla oli sekä hyviä että huonoja kokemuksia turvallisuusviranomaisista, mutta luottamus viranomaisiin oli pääsääntöisesti hyvää. Vastaajiin kohdistuneista turvallisuustapahtumista nousi esille etenkin syrjinnän ja häirinnän kokemukset. Tulevaisuudessa viranomaisilta toivottiin erityisesti helposti lähestyttäviä ja matalan kynnyksen palveluita. Selvityksen perusteella suositellaan:

1. Ennaltaehkäisevään turvallisuustyöhön ja kokonaishyvinvoinnin edistämiseen on panostettava
2. Syrjintään on puututtava ja yhdenvertaisuutta edistettävä tehokkaasti
3. Haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten tarpeet tulee huomioida toiminnan suunnittelussa
4. Sisäisiä koulutuksia tulisi kehittää aineiston pohjalta
5. Kysely olisi toistettava vertailevan aineiston saamiseksi
6. Selvityksen näkökulmaa tulisi laajentaa
7. Yhteistyötä eri tutkimustahojen kanssa tulisi vahvistaa.

Asiasanat sisäinen turvallisuus, yhdenvertaisuus, tasa-arvo, palvelumuotoilu, haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät, turvallisuusviranomaiset, turvallisuuden kokemus, luottamus viranomaisiin, haavoittuvuus, turvallisuus, viranomaiset

ISBN PDF 978-952-324-555-6 **ISSN PDF** 2490-077X

Julkaisun osoite <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-555-6>

Report on the experiences of safety and security among vulnerable groups

---

Publications of the Ministry of the Interior 2021:26		Subject	Internal security
Publisher	Ministry of the Interior		
Language	Swedish	Pages	31

Abstract

In 2020, the Ministry of the Interior prepared a report on internal security aimed at ensuring that Finland will be an even safer country for all people and population groups in the coming years. As part of the preparation of the report, the Ministry of the Interior conducted a questionnaire survey on selected population groups, estimated to be in the most vulnerable position. The purpose of this survey that used service design methods was to map out the safety and security experiences of different groups and to find a human-oriented approach to the development of future services. While the respondents reported both positive and negative experiences they had had of safety and security authorities, their trust in such authorities was generally good. Among the reported safety and security incidents against the respondents, experiences of discrimination and harassment emerged particularly strongly. The particular wish was expressed that the authorities would provide low-threshold services that are easy to access. Based on the study, it is recommended that:

1. Preventive safety and security work and the promotion of overall well-being should be invested in.
1. Discrimination should be addressed and equality should be promoted effectively.
2. The needs of vulnerable people should be observed when planning appropriate action.
3. Internal training should be developed on the basis of the material obtained.
4. This survey should be repeated in order to obtain comparative data.
5. The survey should use a wider approach.
6. Cooperation with various research bodies should be strengthened.

Keywords internal security, non-discrimination, equality, service design, vulnerable groups, safety and security authorities, safety and security experiences, trust in authorities, vulnerability, safety and security, public authorities

---

ISBN PDF	978-952-324-555-6	ISSN PDF	2490-077X
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

---

URN address <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-555-6>

Innehåll

1	Inledning	7
2	Vad vet vi om säkerheten för utsatta grupper i Finland?	8
3	Genomförande av redogörelsen	11
4	Analys av svaren på enkäten	14
	4.1 Bakgrunds- och statistiska data om respondenterna.....	14
	4.2 Respondenternas erfarenheter av säkerhet	15
	4.3 Olika gruppers erfarenheter	18
	4.4 Respondenternas önskemål inför framtiden.....	23
5	Förslag till fortsatta åtgärder	27
6	Slutord	30

1 Inledning

Våren 2020 inledde man vid inrikesministeriet beredningen av en redogörelse av den inre säkerheten. I den redogörelse som statsrådet har lagt fram för riksdagen beskrivs tillståndet för Finlands inre säkerhet och de förändringskrafter som påverkar den. I redogörelsen anges också målen för den inre säkerheten och utvecklingsriktningen för det årtionde som har inletts. Syftet med redogörelsen om inre säkerhet är att säkerställa utvecklingen av den inre säkerheten så att Finland blir ett säkrare land för alla människor och grupper av människor i framtiden.

Jämställdheten och jämlikheten i säkerheten som helhet utreddes första gången 2018, på uppdrag av inrikesministeriet, i redogörelsen *Onko Suomi maailman turvallisim maa kaikille? Turvallisuuden toteutumisen eri sukupuolten ja väestöryhmien kannalta* (Är Finland det säkraste landet i världen för alla? Implementering av säkerhet ur perspektivet för olika kön och befolkningsgrupper). Utöver inrikesministeriets redogörelse har information om olika befolkningsgruppers säkerhet tidigare tagits fram till exempel av justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Institutet för hälsa och välfärd, Helsingfors universitet och Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland rf (SPEK).

Redogörelser som beskriver olika befolkningsgruppers känsla och upplevelse av säkerhet behandlar säkerhet för grupper i sårbara ställningar splittrat – även om de till en stor del talar för att allmänna sårbarhetsfaktorer även återspeglas i människors säkerhet. I början av beredningen av redogörelsen konstaterades det att också de grupper som befinner sig i den mest sårbara ställningen ska höras i samband med beredningen av redogörelsen.

Experter från inrikesministeriet genomförde hösten 2020 en undersökning bland utvalda befolkningsgrupper som bedömdes vara mest sårbara. Syftet med undersökningen var att utreda säkerhetsutmaningarna som dessa olika grupper möter och säkerheten de upplever. Med hjälp av undersökningen strävade man dessutom efter att hitta en människoorienterad synvinkel på utvecklingen av framtida tjänster. Undersökningen genomfördes med olika metoder för tjänstedesign. Utöver resultaten av undersökningen presenteras i den här redogörelsen metoderna som tillämpades.

2 Vad vet vi om säkerheten för utsatta grupper i Finland?

Säkerheten för olika befolkningsgrupper kan bedömas utifrån olika säkerhetsaspekter, såsom störningar, olyckor och sannolikheten för olyckor och brott, samt en känsla av säkerhet. Dessutom kan det förekomma skillnader mellan olika befolkningsgrupper med tanke på beredvillighet att söka hjälp och att få hjälp till exempel i en olycksituation eller inför ett brott. Tillgängliga mätare och kriterier för olika delområden av säkerhet är inte jämförbara och otryggheten som olika befolkningsgrupper upplever manifesteras på olika sätt i dem.

På basis av litteraturöversikten är de mest sårbara befolkningsgrupperna med tanke på säkerhet

- personer med invandrabakgrund,
- sexuella- och könsminoriteter,
- personer med funktionsvariationer,
- romer,
- personer i särskilt sårbar ställning (såsom omhändertagna barn) och
- äldre (såsom personer med minnesstörningar) och
- personer i svag socioekonomisk ställning och
- marginaliserade personer.

Utgående från tillgänglig information har dessa befolkningsgrupper oftare eller i större utsträckning en svagare ställning med tanke på en eller flera av ovan nämnda säkerhetsaspekter än befolkningen i genomsnitt.

Informationen om säkerheten för grupper som bedöms som sårbara är splittrad, vilket gör det svårt att jämföra grupperna. Den tillgängliga informationen i upplevelser av diskriminering, hatbrott och trakasserier enligt diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen samt i allmänna manifestationer av otrygghet, såsom brottslighet och olyckor, som inte är direkt anknutna till diskrimineringsgrunderna, men som ackumuleras i enlighet med dem. Exempel på det senare är fallolyckor som äldre upplever oftare än den övriga befolkningen, ackumulering av våldsrelaterade upplevelser bland personer i svagare socioekonomisk ställning och offer för sexuella övergrepp, vilket barn och unga med invandrabakgrund blir oftare än andra. Med andra ord hotas lika tillgång till säkerhet å ena sidan av diskriminering av utsatta befolkningsgrupper och å andra sidan av misshandel på olika sätt samt av andra ojämlikheter i säkerhet jämfört med den genomsnittliga befolkningen.

Det är viktigt att forska i utsatta personers säkerhet också med tanke på en förbättring av säkerheten på ett bredare plan. I synnerhet hopar sig vissa säkerhetsproblem, såsom erfarenheter av våld, kraftigt. Detta innebär att den största delen av befolkningen upplever dessa mycket sällan och en liten del av befolkningen utsätts för merparten av våldet. Således påverkar förståelsen av situationen för den här delen av befolkningen, och påverkningen av sagda situation, relativt granskat helheten i stor utsträckning.

På grundval av befintliga forskningsdata om ovan nämnda befolkningsgrupper är sårbarheten hos personer med invandrarbakgrund, sexuella- och könsminoriteter, personer med funktionsvariationer och romer särskilt uppenbar genom diskriminering, trakasserier och hatretorik som undergräver känslan av säkerhet, liksom det psykiska och fysiska våld, och hot om det, som blir följden.

Enligt tidigare utredningar:

- **För personer med invandrarbakgrund** orsakar hot som hatretorik, diskriminering, rasism och våld mest rädsla och otrygghet, vilket återspeglas i vardagliga situationer till exempel i form av kränkande beteende, ökad aggressivitet inom tjänster och transportmedel samt hot om våld.¹
- **Personer med funktionsvariationer** upplever diskriminering och trakasserier till exempel i form av att bli kallade för fula namn och fientligt beteende samt diskriminerande mobbning.^{2,3}
- I trakasserier och hatretorik riktad till personer som hör till **en sexuell- eller könsminoritet** betonas könsbestämd nedvärdering samt förolämpningar, trakasserier och förnedring i verbal form.⁴
- **Romernas** utsatthet beror på diskriminering som majoriteten av romerna utsätts för, liksom av svagare sysselsättnings- och utbildningsmöjligheter jämfört med den övriga befolkningen som helhet, vilket påverkar livskvaliteten.^{5,6}

1 Inrikesministeriet (KPMG Oy) 2018 (<https://intermin.fi/documents/1410869/4024872/Turvallisuuden+yhdenvertaisuus+selvitys+310518.pdf/9091cbbf-6dd9-4d8a-b337-01be-26de818a/Turvallisuuden+yhdenvertaisuus+selvitys+310518.pdf>), s.27-28 (på finska)

2 Hälsa i skolan 2017 (<https://thl.fi/sv/web/thlfi-sv/forskning-och-utveckling/undersokningar-och-projekt/enkaten-halsa-i-skolan/resultat-av-enkaten-halsa-i-skolan>)

3 Justitieministeriet 2016 (Korhonen, N, Jauhola, L., Oosi, O. och Huttunen, H-P. Owlgroup Oy) s. 47-48 (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-496-9>)

4 Justitieministeriet 2016 (Korhonen, N, Jauhola, L., Oosi, O. och Huttunen, H-P. Owlgroup Oy) s. 86

5 Minoritetsombudsmannen 2014, s.16(<https://syrjinta.fi/documents/25249352/34271292/Erilaisena+arjessa+Selvitys+romanien+syrjinta%C3%A4kokemuksista.pdf/584516fc-d3a7-4f88-8ecc-c8b2271ebf41/Erilaisena+arjessa+Selvitys+romanien+syrjinta%C3%A4kokemuksista.pdf?version=1.1&t=1600444638764>)

6 THL 2018 (Weiste-Paakkanen, A., Lämsä, R., Kuusio, H.(red.), s. 7,57 (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-246-8>)

- Äldre människors utsatthet är till stor del relaterad till minskad funktionsförmåga och konsekvenser av detta, såsom sårbarheten för olyckor.⁷ Hög ålder ökar också rädslan för brott.⁸ Äldre människors säkerhet hotas också av digitalisering och problem med att hålla jämna steg med utvecklingen och bli offer för bedrägerier i varierande grad.⁹
- En central bakgrundsfaktor i barns utsatthet är säkerheten i uppväxtmiljön. De mest betydande otrygghetsfaktorerna för barn under 10 år är mobbning i skolan, föräldrarnas rusmedelsbruk, trafiken och föräldrarnas likgiltighet.¹⁰ Skadliga barndomsupplevelser, såsom våld och vanvård, kan orsaka allvarliga fysiska och psykiska skador och uteslutning från sociala relationer hos barn och ungdomar, samt öka risken för psykiska störningar, riskfyllt beteende och marginalisering och att våldscykeln fortsätter över generationsgränser.¹¹ Om barnet tillhör en eller flera minoritetsgrupper påverkar också hans säkerhet i betydande utsträckning¹².
- Problem med anknytning till ojämlikhet och utanförskap, såsom socioekonomiska, rusmedelsproblem och psykiska problem, exponerar individen för många säkerhetshot. En svag socioekonomisk ställning och utanförskap är de största bakgrundsfaktorerna till traditionella säkerhetshot, såsom brottslighet och att falla offer för brott.¹³ Dessutom påverkar dessa faktorer även på många andra sätt säkerheten för dem som befinner sig i en utsatt ställning. Både bland personer med invandrarbakgrund och äldre är de mest utsatta de som har det sämst ekonomiskt. Sårbar socioekonomisk status är också förknippad med en högre känsla av otrygghet. Personer i en ekonomiskt svagare ställning upplever mer rädsla för brott och olika hot större än välbeställda personer.¹⁴

---

7 Inrikesministeriet 2018, s. 13 (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-182-4>)

8 SPEK (Laurikainen, H ja Nikkanen, M) 2020, s.14 (https://issuu.com/spek_ry/docs/turvassa_2019_81614e27b352ce)

9 Inrikesministeriet (KPMG Oy) 2018 s. 28

10 SPEK 2017 (https://issuu.com/spek_ry/docs/spek_tutkii_17) s. 37

11 SHM 2019 (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4123-6>), s. 16

12 Inrikesministeriet (KPMG Oy) s. 16, Hälsa i skolan 2017

13 Inrikesministeriet 2019 (Nationell riskbedömning 2018) (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-245-6>), s.15

14 SPEK (Laurikainen, H och Nikkanen, M) 2020, s.11

3 Genomförande av redogörelsen

Syftet med redogörelsen var att för sin del skapa förutsättningar att planera och utveckla tjänsterna och verksamheten inom inrikesministeriets förvaltningsområde ur perspektivet för människorna. Med anledning av detta ansågs den kvantitativa forskningen inte vara tillräcklig. I redogörelsen ville man samla in kvalitativa data, genom vilka upplevelsorna och önskemålen hos personer som bedöms befinna sig i en utsatt ställning skulle bli hörda. Tillgänglighet och förståelse bedömdes som de viktigaste inslagen i planeringen av enkäten. Enkäten utformades så att svaren är jämförbara sinsemellan, oberoende av att det finns stora skillnader i utsatthetsfaktorerna grupperna emellan.

I genomförandet tillämpade man en designsond som används i designprocessen. Med detta avses ett innovativt arbetssätt som tillämpar människonära planering och som baseras på deltagarnas självdokumentering. Med hjälp av sondersna kan man samla in deltagarnas personliga åsikter och erfarenheter för konceptdesign av tjänsterna och verksamheten. Med hjälp av sondersna skapas och stöds interaktionen mellan planeraren och deltagaren.

När man utforskar framtidsbaserade teman har olika metoder och tillvägagångssätt utvecklats inom designområdet, såsom spekulativ design med tonvikt på att använda fantasi. I den genomförda undersökningen aktiverades respondenterna att med hjälp av fantasin ta i beaktande sina egna säkerhetsrelaterade behov nu och om 10 år. Det kan vara svårt för människor att identifiera framtida servicebehov, eftersom de kanske inte kan föreställa sig vilken typ av tjänster de kommer att behöva i framtiden. Med hjälp av designsonden kunde man belysa saker som annars hade varit svåra att uppfatta och berätta. Med hjälp av informationen som samlats in genom sonden identifierade respondenternas servicebehov, som för närvarande inte uppfylls i tillräcklig utsträckning.

I utredningen söktes svar på de mest relevanta frågorna med tanke på den inre säkerhetens redogörelse, såsom

- Vad orsakar otrygghet bland respondenterna?
- Vad genererar säkerhet?
- Vilka erfarenheter har respondenterna av säkerhetsmyndigheterna?
- Vad oroar sig respondenterna för?
- Vad behöver hända för att respondenternas framtid ska se säkrare ut?

- Hur kommer Finland att se ut 2030?
- Hur tror respondenterna att deras egen säkerhet kommer att utvecklas?

Enkätens funktion testades två gånger före det faktiska genomförandet. I testet undersöktes hur lång tid det tar att svara på enkäten och vilka frågor som var svåra eller lätta att besvara. Fem personer svarade på den första testundersökningen i Östra centrum i Helsingfors, i närheten av brödkön. Efter testet omformulerades och ökades antalet frågor. Andra gången testades enkäten med 17 respondenter. Dessa svar har beaktats i analysen av enkätresultaten, eftersom man endast gjorde mindre tekniska förbättringar i enkäten. Enkäten fick namnet Din säkerhet.

Enkäten Din säkerhet skickades till definierade målgrupper via separat utvalda organisationer. Organisationerna valdes på grundval av att deras medlemsbas utgjordes av personer från de definierade målgrupperna eller att organisationen arbetade med dessa personer. Organisationerna definierade själva till hur många av deras medlemmar/kunder enkäten kunde skickas. Enkäten skickades i huvudsak i enlighet med dessa definitioner. Man tvingades dock reglera antalen, så att urvalen från de olika grupperna skulle vara jämna. Den fysiska enkäten skrevs ut i två olika storlekar: en större A3-utskrift skickades till äldre och synskadade. Med enkäten skickades en dataskyddsbeskrivning samt ett följebrev, i vilket man berättade på en allmän nivå om målen med och innehållet i enkäten. Inrikesministeriet skickade totalt 400 enkäter till organisationer, som skickade dem vidare till respondenterna. Enkäten kunde returneras i ett svarskuvert med porto betalt direkt till inrikesministeriet.

I genomförandet av utredningen observerades följande synvinklar:

1. *Tillgänglighet*: en kort enkät som baseras på visuella element¹⁵, så att kommunikationen med respondenten skulle kunna genomföras även utan ord. Genomförande i pappersform, för att nå ut till också sådana respondenter som vanligen inte besvarar enkäter via webben.
2. *Förmåga att identifiera känslor*: en rolig, fantasifull och kreativ enkät, som möjliggjorde fritt tänkande och som hjälpte respondenten att bättre förstå sådana subjektiva saker som rädsla och känslan av säkerhet. Djurmetaforen användes i strävan att identifiera känslor som myndigheterna väcker.
3. *Aktivering av fantasin för att mata framtidsänk*: öppna frågor användes för att skapa material för planering av framtiden.

---

15 I genomförandet av den visuella enkäten har man använt bilder från webbplatsen The Noun Project (<http://www.thenounproject.com>)

4. *Hänsyn till coronarestriktioner:* enkätens uppgifter var avsedda att utföras av en person, eftersom pandemisituationen förutsatte att man undviker samlingar.
5. *Insamling av ett så brett kvalitativt forskningsmaterial som möjligt:* materialet samlades in skriftligt med anledning av den enkla hanteringen av materialet och de restriktioner som pandemisituationen orsakar.
6. *Utredningen bygger inte enbart på det skriftliga materialet:* människors känslor och deras syn på världen är enklare att förstå via det visuella. Visualisering möjliggör olika uttryck. I utformningen av framtiden behövs förutom fakta även material som inspirerar tankarna.
7. *Flera röster:* via organisationer nådde man ut till personer som hade sökt (kamrat)stöd och som känner att de är en del av en viss grupp. Svar samlades även in i närheten av brödköerna i form av en gatuenkät, för att nå ut till personer som inte nödvändigtvis deltar i organisationernas verksamhet.

4 Analys av svaren på enkäten

Totalt inkom cirka 200 svar via 21 olika organisationer. Utöver dessa tog man i analysen hänsyn till svaren i 17 gatuenkäter, som genomfördes i närheten av brödköerna. De mottagna svaren digitaliserades och tabellerades. Därefter delades de in i grupper, bland annat utgående från demografiska faktorer. Svaren analyserades och grupperades i verkstäder, som ordnades vid inrikesministeriet. För detta fanns inget på förhand bestämt ramverk eller synvinkel, utan alla data delades in på basis av till exempel upprepade element. Även de öppna svaren lyftes fram. Av de både bra och dåliga erfarenheter av säkerhetsmyndigheterna som nämndes i svaren beslutade man att särskilt lyfta fram negativa erfarenheter, eftersom dessa bättre påvisar var de finns utrymme för lärdomar och utveckling.

4.1 Bakgrunds- och statistiska data om respondenterna

Av respondenterna var 60 procent kvinnor, 35 procent män och 5 procent angav att de hade en annan könstillhörighet än de förutnämnda. Svar emottogs från alla åldersgrupper. Flest svar (30 %) emottogs från 30–45-åringar och minst svar från barn under 15 år (3 %). Svar inkom från hela Finland, från totalt 42 olika orter. Dock var huvudstadsregionen representerad i mer än hälften av svaren (58 %). Av respondenterna uppgav 83 procent finska som sitt modersmål. Andra modersmål som nämndes var arabiska, svenska, teckenspråk, ryska, somaliska, turkiska, filippinska, koreanska, japanska, samiska och ryskt teckenspråk. Drygt hälften av respondenterna uppgav kristendom som sin religion (54 %), övriga trossamfund representerades i endast en mycket liten del av svaren (6,5 %). Cirka 4 procent av respondenterna definierade sig som ateister, å andra sida uppgav en fjärdedel av respondenterna "inget" som religion (25 %).

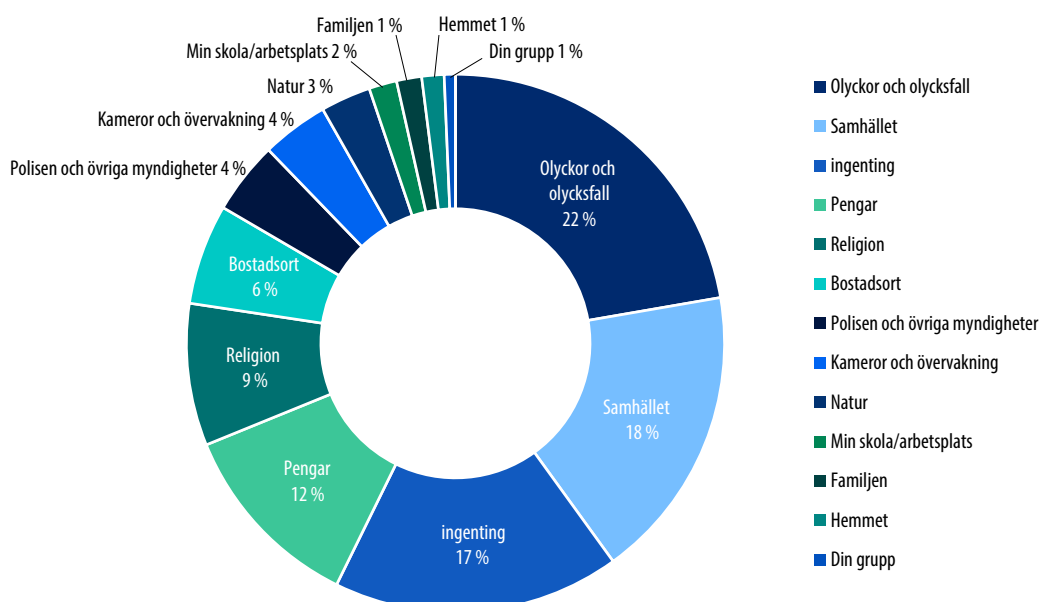
Majoriteten av respondenterna hade en utbildningsnivå på andra stadiet (42 %). Av respondenterna hade 17,5 procent endast slutfört grundskolan, lika många respondenter hade avlagt lägre högskoleexamen. Av respondenterna hade 15 procent avlagt högre högskoleexamen. Mer än hälften av respondenterna (52,5 %) hade en låg inkomstnivå på 0-20 000 euro per år. Av respondenterna var 35 procent medelinkomsttagare, som alltså tjänar 20 000-50 000 euro per år, och en mycket liten del (2,5 %) uppgav sig ha en årsinkomst över 50 000 euro. Exakt hälften av respondenterna bor med familj, 40 procent ensamma och resterande 10 procent uppgav att de har andra boendeformer, ett kollektiv eller hemlöshet.

4.2 Respondenternas erfarenheter av säkerhet

Respondenterna tillfrågades om vilka konkreta saker som ger dem säkerhet och vad som orsakar otrygghet samt vilka större fenomen som oroar dem. Respondenterna ombads betygsätta såväl sina egna som familjens och den egna gruppens erfarenhet av säkerhet och andra människors säkerhet. Dessutom ombads de bedöma numeriskt hur mycket de själva, deras familj eller deras grupp eller andra människor kan påverka deras säkerhet.

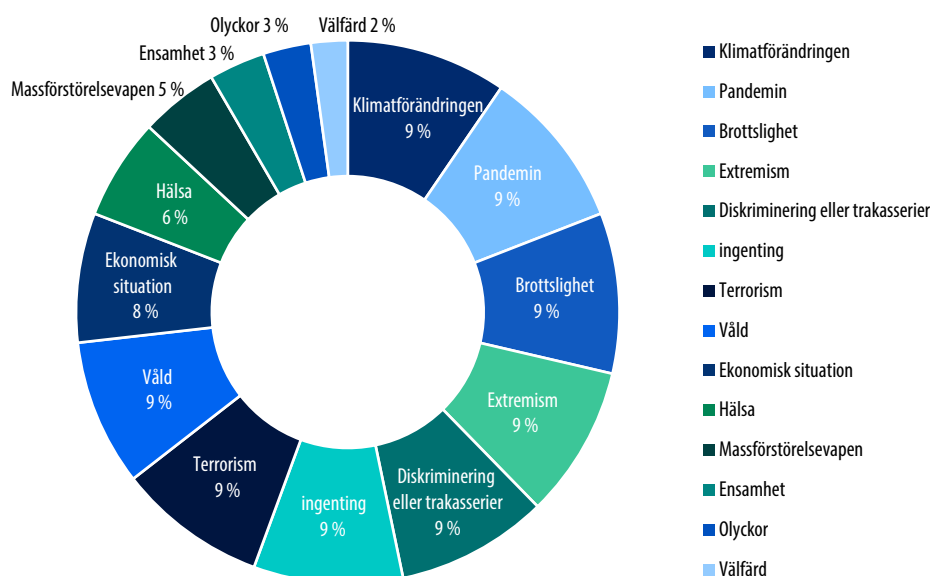
Mest otrygghet bland respondenterna orsakade *olyckor och olycksfall, samhället* och det tredje svarsalternativet "inget". Dessutom orsakade *pengar, religion och bostadsort* en del otrygghet. Respondenterna oroade sig lika mycket för *klimatförändringen, pandemin, våld och brottslighet* samt *extremism, terrorism, diskriminering och trakasserier*. Däremot gav *familjen, hemmet och pengar* respondenterna säkerhet. Därnäst nämndes *religion och frihet*. Däremot gav *kameror och övervakning* säkerhet till endast en procent av respondenterna.

Diagram 1. Mest otrygghet orsakas (%-andel av respondenterna). Mest otrygghet bland respondenterna orsakade olyckor och olycksfall, samhället och det tredje svarsalternativet "inget". Dessutom orsakade pengar, religion och bostadsort en del otrygghet.

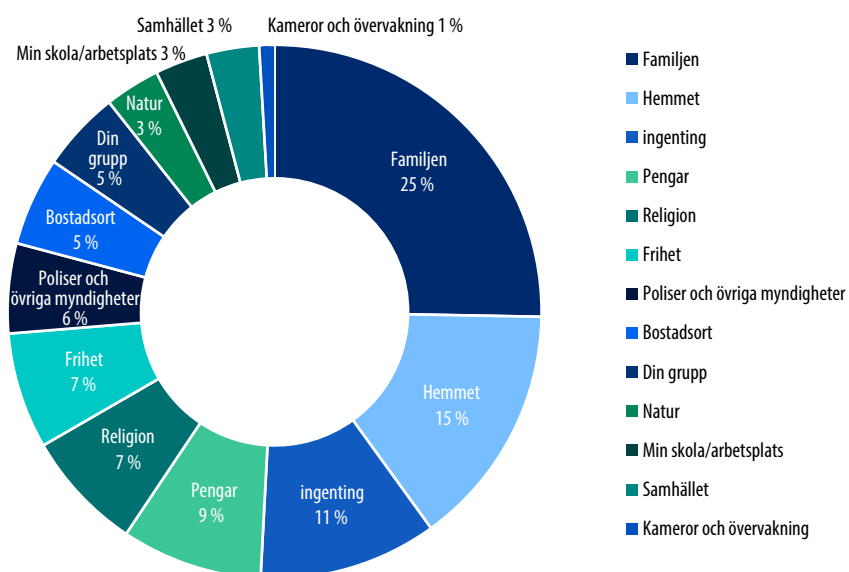

Diagram 2. Mest oroar (%-andel av respondenterna). Respondenterna oroade sig lika mycket för klimatförändringen, pandemin, våld och brottslighet samt extremism, terrorism, diskriminering och trakasserier.

Diagram 3. Mest säkerhet ger (%-andel av respondenterna) Däremot gav familjen, hemmet och pengar respondenterna säkerhet. Därnäst nämndes religion och frihet.

I huvudsak upplevde man den egna och familjens säkerhet bättre än säkerheten för den egna gruppen och i synnerhet andra människor.¹⁶ Enligt respondenternas syn kan även de själva och deras familjer påverka respondenternas säkerhet mer än andra människor. På skalan 1-5 gav respondenterna säkerhetsmyndigheterna ett betyg om 3,8. I de öppna svaren betonades en kraftig tilltro till myndigheterna, även om också motstående synsätt och dåliga erfarenheter lyftes fram.

Respondenterna ombads välja det djur som bäst beskriver olika säkerhetsmyndigheter från fem olika alternativ. Valalternativen bestod av giraff, hund, får, noshörning och tiger. Efter valet skulle respondenterna beskriva det ifrågavarande djurets egenskaper med olika adjektiv. Genom samma djurmetafor efterfrågades även hurdana respondenterna tycker att säkerhetsmyndigheterna borde vara 2030.

Majoriteten av respondenterna ansåg att hunden bäst beskriver både polisen och arbetstagarerna på nödcentralen. Som hundens egenskaper nämndes bland annat vaksamhet, tillförlitlighet, hjälpsamhet, vänlighet, energi, snabbhet och duglighet samt förutsägbarhet.

Enligt respondenterna beskrivs en räddare bäst av tigern och som tigerns egenskaper nämndes bland annat styrka, snabbhet, mod, uthållighet och oräddhet.

Majoriteten av respondenterna ansåg att tjänstemän bäst beskrivs av fåret. Som fårets egenskaper nämndes bland annat snällhet, skygghet, mildhet och lugn.

Majoriteten av respondenterna önskade att hunden skulle beskriva både polisen och arbetstagarerna på nödcentralen år 2030, men man önskade även att tjänstemän skulle vara mer hund än får. Beträffande räddare valdes även tigern för framtiden.

Respondenterna tillfrågades även om sina erfarenheter av ärendehantering med säkerhetsmyndigheter samt deras möten med säkerhetsproblem. Av respondenterna hade 42,5 procent under det senaste året upplevt trakasserier och diskriminering, 30 procent hade varit offer för en olycka eller ett brott, och cirka 38 procent hade varit i kontakt med säkerhetsmyndigheterna. Respondenterna ombads beskriva situationen och betygsätta på skalan 1–5 de olika skedena från anmälan till påföljd, hjälpen de fått och lösningen av saken. Att få hjälp fick det högsta betyget av dessa med ett medelvärde på 3,65, medan påföljden av anmälan och lösningen av situationen bedömdes med ett medelvärde på 3,38. I flera av de öppna svaren lyfte man fram besvikelse över att det egna ärendet inte hade framskridit hos myndigheterna eller ovisshet om fortsättningen.

¹⁶ Observeras bör att alternativet "din grupp" kan i enkätens kontext och med anledning av den vida termen eventuellt ha tolkats på olika sätt av olika respondenter. När enkäten utformades, ville man med den hänvisa till vänkretsen eller någon annan tät socialgrupp, som består av andra än familjemedlemmar. På grundval av en respons, som inkom via e-post, hade en av respondenterna dock tolkat att det hänvisade till befolkningsgruppen, varför hen hade valts ut till enkäten.

4.3 Olika gruppers erfarenheter

De mottagna svaren delades in i sju olika grupper utgående från genom vilken organisation svaren hade kommit. En mer detaljerad analys gjordes gruppvis. Undantaget var personer med invandrarbakgrund och äldre. Som personer med invandrarbakgrund bedömdes personer som uppgav något annat språk än finska, svenska eller samiska som modersmål. Som äldre räknades alla respondenter över 65 år som svarat via olika organisationer.

a. Äldre

Äldre var en relativt stor grupp respondenter. Svaren inkom både via Vanhustyö och Suvanto ry och dessutom räknade man även med svar från respondenter över 65 år från andra organisationer. Samtliga respondenter var kvinnor och merparten levde ensamma. Ensamhet var dock inte ett orosmoment för dem, utan i svaren betonades oro över klimatförändringen, massförstörelsevapen och terrorism. Familj, hem och bostadsort var faktorer som gav respondenterna säkerhet. Förutom olyckor och olycksfall upplevde respondenterna att de kände otrygghet i fråga om pengar och samhället. Andra människors säkerhet upplevs mycket svagare jämfört med den egna säkerheten. Endast en liten del av respondenterna hade upplevt trakasserier, diskriminering eller mobbning.

Erfarenheterna av myndigheterna var både bra och dåliga. I den här gruppen var tilliten till myndigheterna klart högst.

“Min livserfarenhet hjälper mig att lita på säkerhetsmyndigheterna.”

Flera av respondenterna rapporterade om säkerhetsincidenter som de inte har varit i kontakt med myndigheterna om. Å andra sidan berättades det även om erfarenheter där ingenting hade hänt efter att anmälan hade gjorts.

“Jag gick till polisen för att rapportera om våld i en nära relation. Min man slog mig. Myndigheterna var likgiltiga. Ingenting hände. Jag fick inte hjälp. Jag blev ensam med problemet.”

Med tanke på framtida roller och hjälpmedel betonades hälsorelaterade faktorer i svaren. Respondenterna önskade till exempel att modellen med husläkare skulle komma tillbaka och att det skulle finnas en instans som utövar tillsyn. Svaren omfattade även robotteknik, utnyttjande av positioneringsdata och drönare.

b. Barnen

Av grupperna av respondenter var barnen den minsta. Bland svaren som inkom via organisationer som arbetar för barns intressen fanns förutom svar från barn, även svar som fyllts i av barnens vårdnadshavare. Svar inkom från Rädda Barnen rf, Mannerheims Barnskyddsförbund SOS Barnbyar. Materialet med anknytning till barn är litet, så det är svårt att göra några allmänna tolkningar av det. Trots den ringa mängden svar, betonades framåtblickande idéer i dem. Barn är uppenbart kreativa. Respondenterna var i huvudsak flickor och från orter utanför huvudstadsregionen. Hälften av respondenterna hade upplevt mobbning.

Olyckor och olycksfall samt den egna skolan och religion är faktorer som orsakar otrygghet för respondenterna. De oroar sig över brottslighet, terrorism och klimatförändringen. Familj, hem och pengar är faktorer som ger respondenterna säkerhet.

Barnen hade ringa erfarenhet av säkerhetsmyndigheter, men också i dessa svar betonades dock både dåliga och bra erfarenheter.

“Myndigheterna var elaka.”

“De gjorde ett bra jobb.”

“Man känner sig trygg om de är förstående.”

På grundval av de öppna svaren vill barnen och deras vårdnadshavare helt klart ha tjänster med låg tröskel och specialiserade myndigheter. I svaren framkom önskemål bland annat om barnskyddspolis, kvarterspolis, sociala medier-polis och ungdomsrådgivare. Barnen föreslog att man i framtiden kunde utveckla en radar som skulle känna av när människor är i nöd. Man föreslog även användning av terapihund.

c. Personer med invandrabakgrund

Som personer med invandrabakgrund bedömdes utöver svar från vissa organisationer även de respondenter som uppgav ett annat modersmål än finska, svenska eller samiska. I svaren representerades totalt nio olika språk och kulturella bakgrunder, vilket innebär att gruppen av respondenter var ganska heterogen, även om den var relativt liten. Respondenterna bestod mestadels av män och unga vuxna, och inga äldre alls. Respondenterna var förhållandevis högt utbildade, men lågavlönade.

I den här gruppens svar förekom ordet rasism i stort sett inte alls, trots att respondenterna på antagande i huvudsak representerade så kallade synliga invandrare. Däremot fick myndigheterna ett högt betyg av respondenterna, vilket visar att förtroendet ligger på en hög nivå.

Respondenterna hade ringa erfarenhet av säkerhetsmyndigheterna, eftersom man inte hade gjort några anmälningar om händelser relaterade till säkerhet. Faktorer som skapar otrygghet hos respondenterna var förutom olyckor och olycksfall, pengar, kameror och övervakning. De var även oroade över den ekonomiska situationen, klimatförändringen och våld. Däremot gav familj, hem och religion säkerhet.

”Finland är ett litet och tryggt land och [säkerhetsmyndigheterna] betar sig i regel bra, men är ibland lite väl våldsamma mot berusade personer.”

”I min gemenskap finns mycket misstro mot till exempel polisen och Migrationsverket. Folk behandlas inte likvärdigt.”

”De är organiserade och hjälpsamma.”

Inför framtiden önskade man samhällspoliser, invandrapoliser, medlare och psykoterapeuter som stöd i utmattningen av det moderna livet.

d. Sexuella- och könsminoriteter

Svar inkom både via SETA och Regnbågsfamiljer. Respondenterna bestod i huvudsak av medelålders och förhållandevis välbeställda personer, även om de inte nödvändigtvis var högt utbildade. Utöver olyckor och olycksfall upplevde de att de kände otrygghet i fråga om samhället och religion. De oroar sig över extremism, diskriminering och klimatförändringen. Säkerhet skapas å andra sidan av familj, hem och pengar, precis som för andra grupper av respondenter.

En stort del av respondenterna hade upplevt diskriminering, men till skillnad från respondenterna i andra grupper hade de också varit i kontakt med myndigheterna, till De har även ett förhållandevis högt förtroende för myndigheterna, men det förekom även mycket kritik. I synnerhet transsexuella personer hade haft dåliga erfarenheter av säkerhetsmyndigheter. I den här gruppen upplevdes säkerheten för den egna gruppen sämre än genomsnittet.

”Poliser har offentligt nedvärderat min transsexualism på min arbetsplats, även om saken på intet sätt var relaterad till trafikolyckan som jag var inblandad i.”

”Jag vill att de ska vara hjälpsamma och trygga, men många dåliga erfarenheter med dem gör att jag är på min vakt.”

”Som transperson har jag upplevt att man har skrattat mig rakt upp i ansiktet och nedvärderat mig. Jag registrerades av en trafiksäkerhetskamera.”

Jag hämtade boten hos polisen. Vid den tidpunkten hade jag en kvinnlig personbeteckning på mitt körkort, även om jag utåt sett ser ut som en man. Mitt körkort gick från hand till hand mellan poliserna och de skrattade. Jag kände mig inte trygg.”

Med tanke på framtida myndigheter och hjälpmedel framfördes önskemål bland annat om en minoritetsbeskyddare, en regnbågsmyndighet och specialiserad hjälp och stöd samt en ekologisk guide som är till hjälp, rådgivande och handleder i fråga om bedömningen av ekologiska inköp.

e. Marginaliserade personer och personer som riskerar marginalisering

Marginaliserade personer och personer som riskerar marginalisering var den största och mångsidigaste gruppen av respondenter. Svar inkom via flera olika organisationer, bland annat Finlands Nationella Organisation för Arbetslösa rf, A-klinikstiftelsen, Sininauhaliitto och Kriminalvårdsstiftelsen. Även de svar som samlades in på gatan, i närheten av brödköerna anslöts till denna grupp. Könsfördelningen bland respondenterna var jämn, svar inkom från likställt både kvinnor och män. Majoriteten av respondenterna var medelålders och de hade mestadels en förhållandevis låg utbildnings- och inkomstnivå. En stor del av svaren kom från huvudstadsregionen.

Jämfört med övriga grupper av respondenter upplevde marginaliserade personer och personer som riskerar marginalisering sin och andra människors säkerhet ganska dålig. Deras erfarenhet av myndigheterna var också den svagaste och bedömningen av deras egen erfarenhet av säkerhet var låg. En anmärkningsvärd andel av respondenterna hade varit offer för olycksfall, olycka eller brott, en tredjedel hade upplevt mobbning eller diskriminering, men endast hälften hade varit i kontakt med myndigheterna. Förutom olyckor och olycksfall upplevde respondenterna att de kände otrygghet i fråga om samhället och pengar. De uttryckte oro över brottslighet, klimatförändringen och pandemin. Familj, hem och frihet ger dem trygghet.

I de öppna svaren betonades dåliga erfarenheter av säkerhetsmyndigheterna, även det, liksom i de andra grupperna, framkom också bra erfarenheter.

”Jag vet att de anser mig vara en andra klassens medborgare, knappt en människa.”

”Eftersom man delas in i kategorin ”tjuv, knarkare, människoskräp”, kan man inte lita på polisen lika mycket som på andra.”

”Jag utsattes för våld, polisen trodde inte på mig och kom inte.”

Inför framtiden framfördes önskemål om en marginaliseringspolis, en marginaliseringschef och en så kallad mellanhandsmyndighet, som skulle agera mellan kunden och myndigheterna för att förhindra att man hamnar mellan stolarna. Marginaliseringschefen skulle å sin sida agera räddare för hemlösa och hungriga. Man föreslog även en hälsopolis och pandemiamördnare.

f. Romer

Svar inkom via Finlands Romaniförening rf och Romano Mission. Respondenterna var i genomsnitt förhållandevis unga och hade låga inkomster. De hade både låg utbildningsnivå och var låginkomsttagare. Den absoluta majoriteten har upplevt diskriminering, mobbning och trakasserier. De gav myndigheterna ett lågt betyg och i de negativa erfarenheterna upprepades upplevelser av rasism. Å andra sidan framkom även bra erfarenheter och förtroende för myndigheterna bland svaren. Till skillnad från övriga gruppers svar, valde romerna hemmet och familjen, i stället för polisen och övriga myndigheter, som faktorer som skapar säkerhet. Förutom olyckor och olycksfall upplevde respondenterna att de kände otrygghet i fråga om samhället och bostadsorten. De är oroad över våld, pandemin och terrorism. Trots diskrimineringen upplevde de, precis som övriga grupper, att deras egen säkerhet är bättre än den övriga befolkningens.

“Jag värdesätter deras arbete. De behöver bara en mindre rasistisk infallsvinkel i sitt arbete.”

“Ibland upplever jag diskriminering. För det mesta saklig behandling.”

“Jag anmälde diskriminering. Jag blev inte tagen på allvar.”

“Polisen anklagade mig grundlöst för att vara en tjuv.”

“Våldsam händelse, offer själv. Det tog tid för polisen att komma till platsen. Och det är inte alltid de kommer.”

Inför framtiden framfördes önskemål om en advokat med låg tröskel till hjälp vid diskrimineringsproblem, en barnpolis för att trygga barnens intressen och hjälpa marginaliserade ungdomar samt allmänt taget mer resurser till barnskyddet. Dessutom hade man förhoppningar om en multifunktionell myndighet och en förening av polisen, brandkåren och akutsjukvården i en hybridmodell.

g. Personer med funktionsvariationer

Personer med funktionsvariationer var den näst största av grupperna av respondenter. Svar inkom via Invalidförbundet, Finlands Dövas Förbund rf och Synskadades förbund. Majoriteten av dessa respondenter var medelålders kvinnor. Myndigheterna fick ett jämförelsevis bra betyg och precis som i andra grupper uppfattades den egna säkerheten som betydligt bättre än andra människors. En stor del av respondenterna hade upplevt diskriminering och trakasserier.

Erfarenheterna med myndigheter var indelade i både bra och dåliga. Bland erfarenheterna syntes bland annat tillgänglighetsproblem och attitydproblem, då folk inte har tagits på allvar. Även rusmedelsfrågor syntes i svaren, till exempel att en sjukdom har misstagits för berusning. I svaren betonades också vikten av att dela och utbyta information myndigheterna emellan. Familj, hem och frihet ger denna grupp säkerhet. Otrygghet skapas av olyckor, olycksfall, samhället och pengar. De är även oroade över extremism, diskriminering och trakasserier samt klimatförändringen.

“Räddningspersonalens attityd måste vara korrekt, alla är inte alkoholister och symptomen beror inte bara på rusmedel.”

“Jag kände mig mer “anklagad” än att jag fick hjälp.”

“På grund av min sällsynta sjukdom förstod säkerhetsmyndigheterna inte mig korrekt när jag förlorade medvetandet.”

Inför framtiden framfördes många olika önskemål. I önskemålen betonades återigen hänsynstagande till gruppens behov. Bland annat föreslogs en försvarare av personer med funktionsvariationer, myndigheter som kan teckenspråk och en visuell nödcentral, mobil första hjälpen och socialvård, personliga socialarbetare, en cybermyndighet, kvarterstrygghetsansvariga och bypolis, identitetsövervakare och en trygghetsansvarig för ett gott liv.

4.4 Respondenternas önskemål inför framtiden

Respondenterna ombads beskriva hur olika säkerhetsmyndigheter ska se ut 2030. De ombads också att använda fantasin och fundera över vilka roller säkerhetsmyndigheterna bör spela och vilka hjälpmedel de borde ha i framtiden.

Förhoppningen var att polisen skulle bli en mer människonära och human myndighet, som alltid tar de svagares parti. Bland de beskrivande adjektiven nämndes bland annat lättillgängliga, serviceinriktade och tillförlitlig. Å andra sidan återspeglade svaren en rädsla

för att världen förändras i en mer brutal riktning, vilket leder till att polisen måste upprätthålla ordningen med starkare medel än i dag. I dessa svar betonades en önskan om polisen som en stark auktoritet. Några av svaren återspeglade farhågor om att polisen använder makt godtyckligt eller är aggressiv. För polisens del önskades mer utbildning förknippad till exempel med jämställdhet och att utrota rasism.

Gällande räddningstjänstens arbetstagare framfördes önskemål om att de ska se helhetsbilden och fort förstå människans hjälpbehov. Adjektiven som beskrev dem var lugn, lyhörd och empatisk. Några av svaren nämnde rädslan för att nödcentralens arbetstagare inte alltid tar den som ringer på allvar, och en del hoppades att de skulle kunna berätta för den hjälpbehövande konkret hur de ska agera i en nödsituation.

Beträffande räddningsarbetarna framfördes önskemål om att de alltid skulle hinna fram snabbt och att deras hjälp skulle nå ut till alla hjälpbehövande. Adjektiven som beskrev dem var synnerligen positiva, såsom modig, uthållig, orädd och stark. De kallades också hjältar som hjälper i precis vilken situation som helst.

Av tjänstemännen önskade man energi och flit. Svaren speglade oron för att tjänstemännen kanske inte har förmåga att ta tillräcklig hänsyn till kundens hela livssituation. I de enskilda svaren hoppades man bland annat på att tjänstemännen inte skulle döma kunderna utifrån deras utseende.

Bild 1. Virusradar är ett exempelförslag på ett säkerhetshjälpmedel och en ekoguide om myndighetsrollen i framtiden.

Av svaren förknippade med framtidsroller och hjälpmedel framgick det att man i samtliga grupper av respondenter önskade identifiering av deras respektive specialbehov och till dem förknippad kompetens av myndigheterna. Detta visade sig i form av önskemål bland annat om en försvarare av intressen för personer med funktionsvariationer, en regnbågsmyndighet, en åldringsmyndighet, en barnpolis, en invandrapolis, en diskrimineringschef, en ungdomsrådgivare och överlag en minoritetsförsvarare.

Bland svaren föreslogs även hybridmodeller, såsom en kombination av polismän, brandmän och akutsjukvården, en "multifunktionsman", och att alla tjänster skulle finnas under ett tak. De skäl som angavs var bland annat behovet av att effektivisera myndigheternas verksamhet och till exempel deras närvaro i glesbygd. En av aspekterna var även lättillgänglighet och tjänster med låg tröskel, eftersom det i svaren förmedlades svårigheter att navigera i olika myndighetstjänster.

"Samhällets tjänster spridda och med vilseledande namn, svåra att hitta, för mycket att reda ut, klaga på och felaktigt."

Respondenterna önskade olika slags rådgivare och hjälpare, en allmän stödperson och en helhetssamordnare samt en mellanhand mellan myndigheten och kunden för att förhindra att någon hamnar mellan stolarna.

"Talar om för mig vad jag ska göra, vart jag ska gå, tar reda på saker."

I svaren förmedlades behovet av människonära tjänster. Olika by-, kvarters-, när- och samhällspoliser föreslogs i många svar. Man önskade att myndigheten skulle kunna kontaktas även vid andra tidpunkter än i nödsituationer. Detta har en tydlig koppling till behovet av förutseende, som lyfts fram i utvecklingen av säkerhetsmyndigheternas verksamhet.

"Den ska vara lättillgänglig, hålla kontakt med människor som behöver hen."

Det inkom även många förslag på ett mer allmänt plan, såsom en mobil eller personlig socialarbetare, husläkare, medlare, hjälpare, ångeststöd, livscoach och advokat med låg tröskel. Dessutom framfördes önskemål om mer resurser till mentalvårdstjänsterna och i synnerhet till skolornas mentalvårds- och socialarbete.

Bland svaren betonades aktuella säkerhetsutmaningar, då man framförde önskemål bland annat om myndigheter och hjälpmedel förknippade med pandemin, miljön och klimatförändringen. Även webbsäkerhet och cyberhot förekom bland svaren. I svaren föreslogs återigen en polis för webben och sociala medier, en identitetsövervakare med tanke på möjliga identitetsstölder samt en cybermyndighet. Å andra sidan ansåg en del

respondenter att de nuvarande myndigheterna var bra och tillräckliga, men önskade ytterligare resurser särskilt till polisen, men även för att trygga välbefinnandet.

Med tanke på framtida hjälpmedel observerades den snabba tekniska utvecklingen och man föreslog bland annat utnyttjande av robotteknik, en säkerhetsapp, en översättningsapp, en räddarskanner, samt ett mer omfattande utnyttjande av platsdata, drönare och trygghetslarm. Svaren visar att respondenterna anser det viktigt att myndigheterna följer utvecklingen och är uppdaterade med tanke på ny teknik.

5 Förslag till fortsatta åtgärder

Man måste investera i förebyggande säkerhetsarbete och främjande av det övergripande välbefinnandet

Av svaren på enkäten framgår tydligt betydelsen av förebyggande säkerhetsarbete och ingripande i de grundläggande orsakerna till säkerheten. Många av de frågor som respondenterna ser som säkerhetsproblem gäller till exempel försörjningsmöjligheter och social- och hälsovård. I önskemålen inför framtiden upprepades således tjänster som tryggar välbefinnandet. Säkerheten för utsatta befolkningsgrupper måste fortsätta att utvecklas uttalat som en helhet, och förutom säkerhetsmyndigheternas tjänster måste dessa gruppers behov av välbefinnande och inkludering uppmärksammas.

Man måste ingripa i diskriminering och likabehandling måste främjas effektivt

Svaren visade på många goda erfarenheter av säkerhetsmyndigheterna och det övergripande betyget som de fick återspeglar också det relativt höga förtroende och den uppskattning som visats för dem i studier på befolkningsnivå. Å andra sidan hade varje grupp också haft dåliga erfarenheter, vilket visar att det fortfarande finns utrymme för förbättringar. Oroande upplevelser inkluderade de där en person kände sig lämnad ensam i en situation som hotade säkerheten eller när de inte hade blivit trodda eller fått hjälp. Oroande är även säkerhetsmyndigheternas diskriminerande eller dåliga beteende gällande kundens bakgrund eller egenskaper som personerna erfarit. För att främja likabehandling krävs en bättre förståelse för människors mångfald och förändrade attityder. Erfarenheter av diskriminering och trakasserier bör tas på allvar och man bör ingripa i dem effektivt.

Vid planering av verksamheten bör utsatta människors behov beaktas

När vi tar hänsyn till utsatta gruppers behov, tar vi också hänsyn till hela befolkningens behov. Inom designområdet pratar man om principen "design for all – design för alla", det vill säga design som passar alla, där den centrala idén är att man i designprocesserna tar hänsyn till människors mångfald och inkludering. När man tar hänsyn till allas olika behov undviks behovet av anpassning i efterhand och specialplanering. Till exempel hjälper ramper som är utformade för fysiskt funktionshindrade personer också de som har barnvagnar och barn gillar också att gå på dem. Med andra ord kunde de även betjäna en större befolkningsgrupp än den planerade.

Interna utbildningar borde utvecklas utgående från materialet

Det är nödvändigt att inom inrikesministeriets förvaltningsområde utveckla interna utbildningar och utarbeta resultatmål, i vilka man utnyttjar resultaten av den här enkäten om olika befolkningsgruppers erfarenheter och behov av säkerhet. På det här sättet skapas en djupare förståelse hos alla säkerhetsmyndigheter om befolkningens mångfald, möjligen utanför den egna erfarenheten och behov förknippade med deras säkerhet.

Enkäten bör upprepas för att erhålla jämförbara data

För att kunna utnyttja den information som erhållits i enkäten i framtiden, måste en liknande enkät eller en mer omfattande datainsamling upprepas för att erhålla jämförbart material. Att förstå utsatta befolkningsgruppers framtida behov och önskemål är avgörande vid utveckling av lagstiftningen, strategier och verksamheter i allmänhet, så att vi kan tillgodose hela befolkningens behov på lika villkor. Att investera i utsatta befolkningsgruppers säkerhet tjänar också säkerheten för befolkningen som helhet, eftersom många säkerhetsproblem ackumuleras på olika sätt för utsatta befolkningsgrupper.

Redogörelsens perspektiv borde breddas

I den här redogörelsen mottogs endast få svar från vissa grupper, såsom barn och invandrare. I fortsättningen bör man satsa mer på dessa grupper. Det vore även bra att genomföra ett större enkäturval på gatan, eftersom det skulle göra det möjligt att nå ut till sådana personer som inte deltar i organisationernas verksamhet och som på annat sätt är svåra att få svar på enkäter från. Enkäten skulle även kunna genomföras på olika språk, för att erhålla ett mer mångsidigt svarsmaterial. I fortsättningen vore det viktigt att undersöka orsakerna till varför respondenterna upplevde sin egen och sin familjs säkerhet i huvudsak bättre eller sämre än andra människors säkerhet; bara identifiering av skillnaderna möjliggör ännu inte helt planering av åtgärder som ringar in dem.

I det fortsatta arbetet skulle det också vara viktigt att bredda perspektivet och även att inkludera andra organisationer och befolkningsgrupper som inte valts ut till denna redogörelse. Våld mot kvinnor är ett stort fenomen som påverkar säkerheten och det skulle vara bra att ta hänsyn till kvinnoorganisationer som fokuserar på detta fenomen, eftersom kvinnor som är offer för våld onekligen är sårbara och har sina egna säkerhetsbehov. Enligt polisens statistik över hemlarm har våld i nära relationer ökat under pandemin. Det vore även bra att utreda religiösa minoriteters erfarenheter av säkerhet.

Samarbetet med olika forskningsorgan bör stärkas

Samarbete med olika forskningsorgan, särskilt framåtblickande forskningsinstitut och även forskare som känner till utsatta befolkningsgrupper, skulle vara önskvärt. På så sätt skulle deras forskning kunna inriktas bättre på att tillgodose behovet av information om utvecklingen av inrikesministeriets tjänster.

6 Slutord

I denna redogörelse har man hört och velat ta hänsyn till människor som anses befinna sig i en utsatt ställning. Utifrån deras svar kan vi överväga perspektiv på att förbättra effektiviteten hos interna säkerhetsåtgärder och utveckla tjänster. Genom att själva lyfta fram utsatta gruppers röster ser vi hur väl de kan berätta om sina behov och hur vi kan utnyttja deras förslag i arbetet med att utveckla ett nytt och säkrare land för alla.

Det är uppenbart att befolkningsgrupper som tillhör utsatta grupper har exakt samma säkerhetsbehov som andra människor. Å andra sidan påvisar både resultaten av denna enkät och tidigare redogörelser om utsatta gruppers säkerhet eller om diskriminering och trakasserier som de utsätts, att de också har olika behov. Exempel på dessa är till exempel ett ökat behov av rättsskydd mot diskriminering och trakasserier samt bättre förståelse och kompetens hos myndigheterna gällande olika situationer och egenskaper som orsakas av dessa personers utsatthet. Detta återspeglades i respondenternas förhoppningar om framtida säkerhetsmyndigheter, där nästan alla grupper framförde önskemål om specialiserade myndigheter och instanser som tryggar rättigheterna för respektive referensgrupp. När vi tillfrågade respondenterna om deras önskemål inför framtiden, lärde vi oss också att förstå deras orosmoment och behov i nuläget. När myndigheterna själva deltar i utredningsarbetet, utvecklas förståelsen för grupperna och deras behov. På det här sättet är det möjligt att uppfatta deras situation på ett djupare och mer konkret plan än genom att läsa resultaten av en undersökning som producerats av någon annan.

Resultaten av denna enkät har använts vid två verkstäder, där man har arbetat fram uppslag på säkerhetsmyndigheternas tjänster. Vid utveckling av nya tjänster är medvetenhet om olika situationer för personer i utsatta ställningar vägen till tillgänglighet. I arbetet med att utveckla tjänster måste olika gruppers behov beaktas från början, så att tjänsterna blir tillgängliga för hela befolkningen. Det är inte bara en etisk eller juridisk fråga, utan det är fråga om en metod som inspirerar och vägleder utvecklingsarbetet på bredare basis.

Den kvalitativa undersökningen som gjorts om utsatta gruppers säkerhetssituation och deras önskemål kommer att bidra till att utveckla säkerhetsmyndigheternas verksamhet, tjänster och processer, samtidigt som utsatta gruppers välbefinnande och säkerhet främjas. Genom att ägna mer uppmärksamhet åt utsatta människors situation kommer vi att bli bättre på att främja deras likabehandling och tillgång till tjänster samt förhindra risker och ojämlikhet ifråga om deras säkerhet.

Utredningen utarbetades vid enheten för strategisk styrning och utveckling inom inrikesministeriets förvaltnings- och utvecklingsavdelning. Medverkande i de olika skedena av genomförandet av redogörelsen är Heidi Lempiö, Erkki Mäntymäki, Mariana Salgado, Mikko Koponen, Ari Ewvaraye, Eeva Koivunen, Leena Seitovirta och Harri Martikainen.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi